Kaikuja –

Juha Piston sävellyskonsertti
6.11.2026 Paltamon kirkossa

Esiintymässä Jousikvartetti Sfääri:

Mikko Sorri, viulu

Heidi Ilmolahti, viulu

Helinä Nissi, alttoviulu

Anna Erlich, sello

ja Sanna Smolander, piano

PALTAMO

Paltamon Seurakunta

Kaikuja
Juha Piston sävellyskonsertti
Paltamon kirkossa 6.11.2026 kello 18

Juha Pisto, kuva: Ville Vimpari

Ohjelma

Paltamon kunnan tervehdys,
viestintäsuunnittelija Maria Pöppönen

Fanfare Villa Musica
Jousikvartetto No. 1 "Kaikuja"
The best thing k.e.
Sonata da chiesa, osat 3 ja 4
Kaiyu-shiki
Balladi Nälkämaasta (sovitus, k.e)

Seurakunnan tervehdys,
kirkkoherra Esa Oikarinen

Yhteisvirsi
Tule kanssani, Herra Jeesus (vk. 548)

Olet lämpimästi tervetullut Paltamon kirkkoon kuulemaan musiikillisia kaikuja, yhden säveltäjän mielenmaiseman heijasteita menneisyyteen, tähän hetkeen ja tulevaisuuteen.

Tämän konsertin idea kumpuaa rakkaudesta ja kiitollisuudesta kotiseutua kohtaan. Tänä vuonna tuli kuluneeksi 60 vuotta siitä, kun synnyin Paltamoon, tänne Kainuun emäpitäjään.

Samalla tuli mittariin reilut 40 vuotta työtä musiikin ammatissa, sen erilaisissa tehtävissä.

Niinpä halusin jotenkin muistaa ja kiittää myös rakasta kotiseutuani tavalla, joka minulta ehkä parhaiten luonnistuu. Paltamon kunta ja Seurakunta lähtivät tarmolla mukaan järjestelyihin ja nyt ollaan tässä, kuuntelemassa kaikuja, jotka luotaavat ääniä menneisyydestä tähän päivään.

Tässä kirkossa, reilusti alle kouluikäisenä kuulin ensi kerran moniäänistä laulua, kun istuin äitini kanssa kuuntelemassa Paltamon kirkkokuoron joulukonserttia. Silloin jotakin perustavanlaatuista tapahtui pienen pojan mielessä ja musiikki vei minut mukanaan.

Tuolloin kokemani tunne palautuu yhä voimakkaana mieleeni, kun astun tähän kirkkotilaan.

Lapsuuteni Paltamo antoi oivat kasvamisen olosuhteet nuorelle liikunnasta ja musiikista kiinnostuneelle pojalle. Koulussa laulettiin paljon ja urheilupaikoista ei ollut pulaa. Vaikka taloudelliset resurssit kotona olivat niukat, voin kiitollisena todeta, että minulla on ollut monessa suhteessa hyvä onni. On ollut lämmin koti, hyviä ystäviä, innostavia opettajia, huolehtivia naapureita, mainioita valmentajia, niin..... ja sitten oli tämä seurakunta.

Seurakunnan lasten- ja nuorten toiminnasta tuli minulle ehkä vähän introvertille ja tarkkailijan rooliin hakeutuvalle lapselle turvallinen paikka kasvaa. Siellä sain olla oma itseni. Monipuolinen nuorisotyö ja sen innostavat työntekijät Rauha ja Heikki ohjasivat meitä rakkauden ja välittämisen ilmapiirissä. Monet leirit ja matkat kasvattivat omatoimisuuteen ja vastuunkantoon niin itsestä, kuin muista.

Paltamon kansalaisopiston ja Paltamon seurakunnan yhteinen puhallinpiiri 1970-luvun puolessa välissä antoi mahdollisuuden tutustua puhallinsoittimiin ja päästä pienimuotoisen orkesteritoiminnan piiriin. Maanantai-iltaisin seurakuntatalolla kokoontunutta puhallinpiiriä voi aiheesta syyttää siitä, että minusta tuli lopulta ammattimuusikko.

Kun opiskelu sitten vei sotilasmusiikin pariin Ouluun, oli seurakunta luonteva paikka etsiä samanhenkistä seuraa. Olinkin hyvin pian Ouluun muuton jälkeen jo mukana soittamassa Oulun seurakuntien soittokunnassa, jonka musiikkikoulua ja edustussoittokuntaa sain vuosituhannen vaihteessa usean vuoden ajan myös itse johtaa. Silloin tulivat Paltamon seurakunnan nuorten toiminnassa opitut ryhmäjohtamisen taidot todella tarpeeseen.

Nyt elän vaihetta, jossa saan omistaa aikani täysin säveltämiselle. Se on suuri lahja, josta olen äärimmäisen kiitollinen. Olen saanut toteuttaa sisäistä kutsumustani päivätyössäni opettajana, muusikkona ja säveltäjänä läpi koko elämäni. Se saa mielen nöyräksi ja kiitolliseksi.

Sävellän, siis olen
Juha Pisto

Teoksista

Sävellykset voivat syntyä monista eri syistä. Jotkut, kuten esimerkiksi tämä ***Fanfare Villa Musica***, joka syntyi lahjaksi, nimittäin tupaantulijaislahjaksi. Heikkilän perhe oli muuttanut Oulun Hietasaaren uuteen kauniiseen kotiin ja meidät vaimoni kanssa oli kutsuttu kodissa sijaitsevan musiikkitilan ensikonserttiin.

Tiesin, että perheen isä Olli ja lapset Ilona, Onerva ja Inari soittavat yhdessä jousikvartettina. Niinpä halusin kirjoittaa tuolle musiikkiperheelle oman kappaleen, josta tuli pieni, juhlava fanfaari. Tuntui sopivalta ajatukselta ottaa se mukaan myös tähän konserttiin. Täyttäähän Paltamon kirkko tänä vuonna 80 vuotta ja se on ilman muuta juhlavan fanfaarin paikka!

Jousikvartetto No. 1 ***"Kaikuja" (String Quartet No. 1 "Echoes")*** on sävelletty vuosien 2025-2026 aikana. Sävellystyön alkaessa en osannut kuvitella millaisissa tunnelmissa tulisin sen parissa työskentelemään. Opettajani, mentorini ja hyvä ystäväni säveltäjä Vesa Valkama menehtyi äkillisesti kevättalvella 2025. Alkoi surutyö, jota tein myös tämän sävellyksen parissa. Kvartetto on traditiosta poiketen kolmiosainen, vaikka perinteen voi kyllä muutoin aistia teoksesta monella tasolla. Muoto-, harmonia- ja sävellystekniset ratkaisut viittaavat aika ajoin myös perinteeseen.

Ensimmäisessä osassa ***"Jäähyväiset"*** *(Farewell)* kuljetaan voimakkaiden ja äkillisten tunnevaihteluluiden ympäröimänä. Impulsiivisuudesta huolimatta osassa on myös paljon melodisen- ja temaattisen materiaalin työstämistä. Tämä tuo kokonaisrakenteeseen vakautta ja selkeyttää muutoin osan sirpaleista muotoa.

Toisen osan nimi ***"Himmeä heijastus kuvastimessa" (A dim reflection in a mirror)*** viittaa sekä teoksen peilikuvamaiseen muotorakenteeseen, että myös Paavalin 1. kirjeeseen korittilaisille, luku 13, jossa apostoli muun muassa kirjoittaa:"Nyt katselemme vielä kuin kuvastimesta, kuin arvoitusta, mutta silloin näemme kasvoista kasvoihin". Osan outo, ennakoimaton sävelkieli lähestyy yllättävinä heijasteina luoden hämmennystä. Musiikki ei tarjoa korville selkeitä tarttumapintoja tai lepopaikkoja ja se poikkeaa selvästi teoksen ääriosista alleviivaten sävellyksen kehysmäistä rakennetta.

Kolmannen osan nimi ***(Play)*** voidaan kääntää joko sanoilla leikkiä, soittaa, tai pelata. Leikki ja mielikuvitus ovat luovuuden kiistatonta alkuvoimaa. Osan emotionaalinen perusvire kumpuaa elinvoimasta, leikksyydestä ja liikkeestä. Leikki on lapselle luontaista. Se on tapa opiskella elämää, käsitellä itselle sopivalla ja turvallisella tavalla mieltä askarruttavia kysymyksiä. Ensiosan tavoin tästäkin osasta löytyy selkeitä melodisia- ja rytmisiä rakenteita tasasointiseen ja riitasointiseen ympäristöön sekoittuen.

Kvartetto on sävelletty ystäväni, säveltäjä Vesa Valkaman muistolle.

The best thing... on tämän konsertin kantaesitys. Se siis tarkoittaa, että teosta ei ole vielä julkisesti missään esitetty. Tämä yleisö Paltamon kirkossa pääsee kuulemaan sen nyt ihan ensimmäisenä.

Sävellyksen sisältö ja merkitys laajentuu aina kun joku sen kuulee. Jokaisen kuuntelukokemuksen kautta teoksen merkitys kasvaa ja muuntuu tehden sen rikkaammaksi ja moninaisemmaksi kuin säveltäjä itse olisi koskaan osannut kuvitellakaan. Tätä me voimme kutsua todellisuudeksi. Pienen, jazzmusiikin elementtejä sisältävän, ehkä hieman melankolisen pianosävellyksen olen omistanut rakkaalle vaimolleni Tarulle.

Säveltäjälle on tärkeää, jopa välttämätöntä päästä tekemään yhteistyötä muusikkojen kanssa. Näin oppii soittimista ja niiden soittamisesta paljon sellaista mitä ei kirjoista voi opetella. Minulla on ollut ilo ja onni työskennellä useiden muusikoiden kanssa. Yksi tällainen muusikko on viulisti Mikko Sorri, jonka kanssa yhteistyö on jatkunut jo monia vuosia. Vuonna 2016 Mikko otti yhteyttä ja halusi tilata minulta sonaatin viululle ja pianolle. Näin alkoi yhteistyö, jonka tuloksena syntyi ***Sonata da chiesa,*** eli kirkkosonaatti viululle ja pianolle. Sävellys on kokonaisuudessaan neliosainen ja osilla on seuraavat nimet; ***1) Giglio - Lilja, 2) Pellegrino - Vaeltaja, 3) Perghiera - Rukous, sekä 4) La tentazione di Sant' Antonio - Pyhän Antoniuksen kiusaukset***. Tässä konsertissa kuullaan osat 3 ja 4.

Kolmas osa ***Perghiera – Rukous***, on meditatiivinen ja staattinen henkäys. Sen lähtökohtana on koraali(maisuus) ja sen sävelkieli kuljettaa kuulijaa hauraiden ja ilmavien sointien ohessa myös jykevien ja pilarimaisten sointikudosten läpi.

Neljäs osa, nimeltään ***Pyhän Antoniuksen kiusaus***, on luonteeltaan koko teoksen levottomin. Erilaiset häiriötekijät tai kiusaukset vaikuttavat ajoittain meidän kaikkien mielissä vieden usein ajatukset pois oleellisesta. Ne voivat olla vaikkapa rahaan, ajankäyttöön, mukavuuden haluun, tai ihmissuhteisiin, itseemme tai toisiin liittyviä. Niin sanottu Seitsemän kuoleman synnin, eli pääpaheiden luettelo on yksi listaus näistä kiusauksista. Osa esittää musiikillisesti enemmän kysymyksiä kuin antaa vastauksia.

Trio viululle, sellolle ja pianolle sai alkusysäyksen toiveesta tehdä musiikkia tuttavaperheen "kotiorkesterille". Tämän tuttavaperheen yksi jäsen istuu tänään tässä konsertissa pianon ääressä.

Syntyi pienimuotoinen teos, jossa soljutaan ja pyrähdellään tonalisuuden (tasasointisuuden) rajamailla. Hetkittäin perinteiset sävellystekniik, kuten kontrapunkti, ovat hyvinkin aistittavissa ja läsnä, toisinaan niiden kadotessa lähes olemattomiin.

Kaiyu-shiki (kaiyū-shiki) on japanilainen kierreltävä kävelypuutarha, jossa polku kiertää lammikkoa, tai muuta vesialuetta, jotta näkymiä voidaan ihailla myös veden kuvajaisina. Lisäksi polun varrella on yllätyksiä, koska ideana on, ettei puutarha ole nähtävissä kokonaan, vaan jokaisessa polun käänteessä aukeaa uusi näkymä.

Musiikin sovittamisella on ollut merkittävä rooli omalla muusikon taipaleellani. Itselleni sovittamisessa tärkeää on se, että teokseen on löydetty toisenlainen, alkuperäisestä jollain tapaa poikkeava näkökulma. Joskus sovitettu teos voi sisältää runsaasti sävellyksellisiä elementtejä ja poiketa niin paljon alkuperäisestä teoksesta, että kyseessä on periaatteessa jo uusi sävellys. Sävellyksen ja sovituksen raja voi siis olla hyvinkin häilyvä.

Balladi Nälkämaasta on kuitenkin mielestäni selkeä sovitus, jossa alkuperäinen melodia on selvästi tunnistettavissa ja sävellyksen perusluonnetta on pyritty muuntelusta huolimatta kunnioittamaan. Aikansa ehkä tuotteliain suomalainen säveltäjä, kanttori-urkuri Oskar Merikanto sävelsi tämän laulun Ilmari Kiannon kirjoittamaan runoon Kajaanin maanviljelyseuran tilauksesta. Laulu oli alun perin tarkoitettu seuran omaan käyttöön, mutta luonnonkauneutta, kainuulaisten sisukkuutta ja isänmaanrakkautta kuvaavana siitä tulikin koko Kainuun maakuntalaulu.

Esiintyjät

Jousikvartetti Sfääri on Oulu Sinfonian muusikoista koostuva kamarimusiikki kokoonpano, joka perustettiin rakkaudesta lajityyppiin ja luontevaan yhteissoittoon. Kvartetin jäseniä yhdistää myös se, että he kaikki ovat syntyneet 1980-luvun joulukuussa. Kvartetissa soittavat Mikko Sorri ja Heidi Ilmolahti viulu, Helinä Nissi alttoviulu ja Anna Erlich sello.

Jokioisista kotoisin oleva viulisti **Mikko Sorri** on valmistunut musiikkipedagogiksi Turun Ammattikorkeakoulusta vuonna 2005 ja musiikin maisteriksi Sibelius-Akatemiasta 2010. Vuosina 2009–2017 hän toimi Kemin kaupunginorkesterin ja jousikvartetin konserttimestarina.

Jousikvartetti Sfääri, kuva: Kimmo Pihlajamaa

Ennen asettumistaan pohjoiseen hän työskenteli orkesterimuusikkona Turussa, Tampereella ja Rovaniemellä, opetti pianon vapaata säestystä Turun konservatoriossa vuosina 2005-2008 ja on valmistunut myös kanttoriksi Turun konservatoriosta 2005. Orkesterityön ohessa Oulun Ammattikorkeakoulussa viulunsoittoa opettava Sorri on työskennellyt Oulu Sinfonian konserttimestarina vuodesta 2017 lähtien.

Viulisti **Heidi Ilmolahti** aloitti viulunsoiton Keski-Pohjanmaan konservatoriossa, Kokkolassa. Hän on valmistunut musiikin maisteriksi Taideyliopiston Sibelius-Akatemiasta, jossa hän opiskeli Petri Aarnion ja Päivyt Mellerin johdolla. Lisäksi hän on täydentänyt opintojaan professori Ulf Schneiderin oppilaana Hannoverin Hochschule für Musik, Theater und Medien -korkeakoulussa sekä useilla mestarikursseilla.

Ilmolahti työskentelee Oulu Sinfoniassa 1. viulun äänenjohtajana. Hän on myös monipuolinen kamarimuusikko ja konsertoi säännöllisesti muun muassa Oulu Sinfonian kamarimuusikoiden konserttisarjassa. Lisäksi hän on esiintynyt useilla festivaaleilla, kuten Oulun musiikkijuhlilla, Turun musiikkijuhlilla, Uuden Musiikin Lokakuussa, Kumpulan kamarikonsertit -konserttisarjassa sekä Hetan musiikkipäivillä. Ilmolahti on soittanut myös Keski-Pohjanmaan kamariorkesterin, Radion sinfoniaorkesterin, Tampere Filharmonian, Lapin kamariorkesterin sekä Avanti!:n riveissä ja esiintynyt Keski-Pohjanmaan kamariorkesterin solistina kapellimestari Juha Kankaan johdolla. Ilmolahti on myös aktiivinen nykymusiikin esittäjä ja puolestapuhuja.

Alttoviulisti **Helinä Nissin** soittoharrastus alkoi Muhoksen musiikkikoulussa. Opinnot etenivät Oulun ja Helsingin kautta Sveitsiin, missä hän suoritti maisterintutkinnon keväällä 2016. Tärkeitä opettajia matkan varrella ovat olleet mm. Helge Valtonen, Diemut Poppen ja Corinne Contardo. Lisäoppia Helinä on saanut mestarikursseilta mm. Yuval Gotlibovichin, Anna Kreetta Gribajcevicin sekä Teemu Kupiaisen ohjauksessa.

Työkokemusta Helinä on kartuttanut mm. Turun filharmonisessa orkesterissa ja tällä hetkellä hän soittaa Oulu Sinfonian alttoviuluryhmässä.

Anna Erlich on oululaislähtöinen sellisti ja laulaja. Anna on ollut osa Oulu Sinfonian sellosektiota vuodesta 2017. Anna valmistui sellistiksi v. 2018 Sibelius-Akatemiasta, jossa hän syventyi sivuaineenaan myös barokkisellon soittoon. Lisäksi Annalla on laulupedagogin tutkinto Metropolia-ammattikorkeakoulusta.

Anna on omimmillaan toimiessaan monipuolisesti musiikin parissa. Häntä innostaa musiikin tyylien kirjo barokista nykymusiikkiin, ja orkesterisoiton lisäksi kamarimusisointi ja lied.

Sanna Smolander, kuva: Tiina Obrinski

Oululainen **Sanna Smolander** on kokenut ja monipuolinen pianisti. Hän on työskennellyt Oulun konservatoriossa säestyksen lehtorina vuodesta 2003 lähtien. Hän myös opettaa yksityisesti ja keikkailee siellä täällä. Erityisesti hän nauttii kamarimusisoinnista samanhenkisten muusikkoystävien kanssa mm. konservatorion ja Oulu Sinfonian kamarimusiikkikonserteissa.

Hänen repertuaariinsa kuuluu laajan kamarimusiikkiohjelmiston lisäksi myös modernia musiikkia; hän on kantaesittänyt mm. Juha Piston, Sanna Ahvenjärven, Seppo Torvikosken, Jouko Tötterströmin sekä Teija Malkakorven sävellyksiä.

Lukuvuoden 2017–2018 hän opiskeli Metropoliassa Helsingissä suorittaen musiikkipedagogin YAMK-tutkinnon. Opiskeluvuoden aikana hän astui aloittelevan tutkijan saappaisiin; syntyi työhyvinvointiaiheinen tutkimus “Ilo että saa tehä tämmöstä! - Vaatimukset ja voimavarat säestäjän työssä.” Vapaa-ajallaan hän nauttii liikunnasta, harrastaa kuvataiteita ja leikkii koiransa Löpön kanssa.